

можем увидеть множество разнообразных примеров стремлений человека, да и общества в целом, к свободе, независимости, где в желании «свободы от», мы можем разглядеть желание «свободы для». К примеру, крестьяне, периодически бунтующие и стремящиеся к свободе, желают свободу от помещика ради свободы для беспрепятственной деятельности и работы на земле для себя.

Таким образом, можно сделать вывод, что феномен свободы в контексте исторического процесса является важной деталью и фактором, оказывающим влияние на события. Углубленно изучая в данном контексте феномен свободы можно более детально проследить многие события и их причины, что делает более полной общую картину исторического процесса.

Список использованных источников

1. Бердяев, Н. А. Философия свободы. Смысл творчества / Н. А. Бердяев. – Москва : Правда, 1989. – 607 с.
2. Фромм, Э. Бегство от свободы / Эрих Фромм. – Москва : Издательство АСТ, 2017. – 288 с.

УДК 81'374:37+159.9

БАЗАВЫЯ ПАРАМЕТРЫ «РУСКА-БЕЛАРУСКАГА СЛОЎНІКА АСНОЎНЫХ ТЭРМІНАЎ ПЕДАГОГІКІ І ПСІХАЛОГІІ»

Самахавец В. І., выкл.

*Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт,
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

«Руска-беларускі слоўнік асноўных тэрмінаў педагогікі і псіхалогіі» (аўт. В. М. Лухверчык) з'яўляецца інкарпараваным слоўнікам, які выконвае функцыі прытэкставага лексікаграфічнага даведніка [1, с. 264–272]. Даменнае выданне – вучэбны дапаможнік па вучэбнай дысцыпліне «Беларуская мова (прафесійная лексіка)», прызначаны студэнтам устаноў вышэйшай адукацыі па педагогічных спецыяльнасцях.

Гіпотэзай даследавання з'яўляецца ідэя, што развіты стан беларускай тэрмінаграфіі патрабуе поўнага вывучэння ўсіх укладзеных у межы нацыянальнай лексікаграфічнай традыцыі слоўнікаў, у тым ліку і інкарпараваных (тлумачальных, перакладных, тлумачальна-перакладных). Прадмет даследавання – класічны перакладны слоўнік тэрмінаў са спрошчанай мікраструктурай: у ім поўнаасцю адсутнічаюць якія-небудзь паметы і навігацыйны апарат, што акрэслена яго прагматычнымі задачамі.

Тэрміны, апісаныя ў слоўніку, ахопліваюць дастаткова шырокі спектр тэм, звязаных з педагогікай і псіхалогіяй (што абумоўлена агульнай прагматычнай скіраванасцю даменнага выдання). Адзначаюцца наступныя тэматычныя групы:

- 1) агульныя паняцці педагогікі: *выхаванне, навучанне, адукацыя, развіццё*;
- 2) псіхалогія асобы: *характар, здольнасці, накіраванасць, самасвядомасць*;
- 3) метады і формы навучання: *модульнае навучанне, праблемнае навучанне, дэлеавая гульня, метады праектаў*;
- 4) арганізацыя адукацыйнага працэсу: *урок, план, праграма, структура*;

- 5) сацыяльная педагогіка і псіхалогія: *сацыялізацыя, адаптацыя, узаемадзеянне*;
- 6) спецыяльная педагогіка і псіхалогія: **дэфекталогія, лагапедыя, алігафрэнія**;
- 7) адукацыйныя сістэмы і ўстановы: *гімназія, ліцэй, каледж, школа-інтэрнат* і інш.

У рэестр слоўніка ўключаны як аднаслоўныя (каля 65 % ад агульнай колькасці: *выхаванне, навучанне, асоба, інтэлект, памяць*), так і двухслоўныя тэрміны (каля 35 %: *назоўнік + прыметнік: выхаванне аўтарытарнае, адукацыя вышэйшая, працэс выхаваўчы; назоўнік + назоўнік (у родным склоне): тэорыя выхавання, метады навучання, сістэма адукацыі*).

Аднаслоўныя тэрміны ў асноўным прадстаўлены субстантывамі (*выхаванне, навучанне, асоба*) і – у рэдкіх выпадках – ад’ектывамі (*педагагічны, псіхалагічны*).

Паводле складу тэрмінаў слоўнік уключае як традыцыйныя (пераважаюць у галінах класічнай педагогікі), так і сучасныя (адлюстроўваюць інавацыі і працэсы глабалізацыі) спецыяльныя адзінкі: *выхаванне, навучанне, дыдактыка, псіхалогія, інтэрактыўны дыялог, кампетэнтнасць, інавацыя, сацыялізацыя*.

Прааналізаваны слоўнік захоўвае баланс паміж класічнымі і сучаснымі тэрміналагічнымі пластамі ў галіне педагогікі і псіхалогіі. Перавага аднаслоўных найменняў (назоўнікаў) і двухкампанентных адзінак мадэлі «назоўнік + прыметнік» сведчыць пра намінацыйны характар слоўніка, які стварае ўражанне дастаткова поўнага, паколькі ахоплівае базавую псіхалага-педагагічную тэрміналогію. Разам з тым, для павышэння камунікатыўнай эфектыўнасці і інфармацыйных магчымасцей слоўніка яго рэестр можна было б дапоўніць тэрмінамі, звязанымі з лічбавізацыяй адукацыі і рознымі псіхалагічнымі інавацыямі.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Беларуская мова. Прафесійная лексіка : вучэбны дапаможнік / Д. В. Дзятко, Н. П. Лобань, В. М. Лухверчык [і інш.] ; пад рэд. Д. В. Дзятко. – Мінск : РІВШ, 2025. – 276 с.

УДК 174.4

МАСТЕРСТВО КОММУНИКАЦИИ – ОСНОВА УСПЕХА НА ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЕ

Фомкина Е. Д., студ., Юсупова И. Н., к.ф.н., доц.
*Российский университет транспорта (МИИТ),
г. Москва, Российская Федерация.*

Знание законов коммуникации – залог успеха на госслужбе. Успешная коммуникация имеет большое значение в современном обществе, поскольку государственные служащие часто взаимодействуют с коллегами, руководителями, гражданами и представителями других организаций, что является неотъемлемой частью их работы.

Навыки эффективного общения, убедительные высказывания, умение слушать и внимательно относиться к собеседникам помогают устранить недопонимание, улучшить взаимодействие и достичь желаемых результатов. Также важно адаптировать свой стиль общения к ситуации, учитывая особенности собеседника и контекст общения.

В современных условиях стремительного развития информационных технологий